

В 1916 році В.Ф. Войно-Ясенецький захистив докторську дисертацію «Регіонарна анестезія» і отримав науковий ступінь доктора медицини. Ця робота була високо оцінена в Москві і за кордоном. Варшавський університет присудив Валентину Феліксівичу премію імені Хойнацького. Цю нагороду отримували автори кращих творів, які прокладають нові шляхи в медицині. Осінню 1920 року Валентин Феліксівич отримує запрошення очолити кафедру оперативної хірургії і топографічної анатомії Державного Туркестанського університету, що щойно відкрився. В 1921р. – рукопокладений в диякони, в ієреї. Не перестає оперувати та читати лекції. В 1923 році – приймає постриг у ченці з іменем Лука на честь апостола і євангеліста Луки. В.Ф. Войно-Ясенецький задумав викласти свій досвід в книзі «Очерки гнойной хирургии» і раптом у нього виникла «вкрай дивна, настирлива думка: коли ця книга буде написана на ній буде стояти ім'я єпископа». В 1934 році вийшла в світ книга «Очерки гнойной хирургии». В 1945 році Владика удостоюється правом носіння діамантового хреста на клобучі і нагороджується медаллю за доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945рр., а в 1946 році стає лауреатом Сталінської премії 1-го ступеню за наукову розробку нових хірургічних методів лікування гнійних захворювань і поранень, викладених в наукових працях «Очерки гнойной хирургии» і «Поздние резекции при инфицированных огнестрельных ранениях суставов».

Святитель Лука провів одинадцять років у в'язницях, таборах і засланнях, куди відправляли його за те, що він був православним архієреєм. З глибоким християнським терпінням переносив Владика Лука всі тяготи в'язниць та заслання. Архієпископ Лука писав синові: «Я полюбив страждання, яке так дивно очищає душу...». Владика досягав успіху не тільки в пастирській, але і суспільно-науковій діяльності. Будучи архієпископом, священником, він залишався професором медицини і читав лекції з оперативної хірургії і топографічної анатомії в'язні, з хрестом і панагією. Він одночасно працював як лікар, як професор і як священник, служачи в соборі тільки по неділях і приходячи на заняття в'язні. В 1946 році Владичі Луці остаточно заборонили виступати перед науковою аудиторією в'язні, з хрестом і панагією. Своєю духовним подвигом і самовідданою працею хірурга і «музичного» лікаря він набув всенародної любові. В його житті Церква і медицина були невід'ємні одне від одного. Святитель Лука – найвидатніший вчений, найславетніший хірург, який «зійшов» на ікону, прославлений Богом і Його Церквою.

Під вантажем прожитого, виконавши справу свідчення про Господа Ісуса Христа, єпископ Лука мирно упокоївся 11 червня 1961 року в День Всіх Святих, на землі російській просіявши, в Сімферополі, де було його останнє призначення в архієпископа Кримського і Сімферопольського. На його похоронах було присутнє усе духовенство єпархії і величезний натовп людей, а могила святителя Луки незабаром стала місцем паломництва, де до цього дня здійснюються численні зіслення. В 1996 році Святійший Синод Української Православної Церкви прийняв рішення про зарахування Високопреосвященного архієпископа Луки до лику місцевошанованих святих як святителя і сповідника віри. В березні 1996 року були знайдені святі мощі архієпископа Луки та перенесені в Свято - Троїцький Кафедральний Собор

в Сімферополі. 25 травня 1996 р. відбувся урочистий акт зарахування Високопреосвященного Луки до лику місцевошанованих святих. Відтепер щоранку о 7:00 в Свято - Троїцькому Кафедральному Соборі м. Сімферополя відбувається акафіст святителю Луці біля його раки. В серпні 2000 року Ювілейний Архієрейський Собор Російської Православної Церкви зарахував архієпископа Сімферопольського і Кримського Луку (Войно-Ясенецького, 1877 – 1961, пам'ять 29 травня / 11 червня, священносповідника) до лику святих XX століття Російської Православної Церкви для загальноцерковного шанування [1, с. 331, 332; 4, с. 475-480].

Святитель Лука. Архієпископ. Вчений. Святий. Реальна людина. Життя святителя Луки має бути прикладом для нас сучасних лікарів, прикладом для студентів медичних вузів - яким має бути майбутній лікар, прикладом любові до страждаючих людей, прикладом християнського шляху до Бога у наш час, прикладом діяльної віри, безкорисливості і самопожертви, любові до Бога і Церкви до останнього подиху.

Література:

1. Круглова Е. И. Святитель Лука (Войно-Ясенецкий). (2-е издание, исправленное и дополненное) / Сост. Круглова Е.И. – М.: Благовест, 2014. – 336с.
2. Архиепископ Лука (Войно - Ясенецкий). Я полюбил страдание... Автобиография. М.: Изд-во им. Святителя Игнатия Ставропольского, 1999. – 206с.
3. Протоиерей Василий Марущак. Святитель – хирург: Житие архиепископа Луки (Войно – Ясенецкого). М.: Даниловский благовестник, 2010. – 416с.
4. Врачу благодать и милостивый. – Симферополь: издательство Шпатакова «Родное слово», 2013. – 512с.

Твердохлеб Н. Г.; Лахтадири Т. В.; Турбал Л. В.,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
nataliatvanatom@gmail.com

**“В ЖИТТІ КОЖНОГО Є ДВА ШЛЯХИ – ШЛЯХ ДОБРА ТА ШЛЯХ
ЗЛА, І КОЖЕН ВИБИРАЄ ОДИН ІЗ НИХ”**

Духовне життя людини передбачає наявність різноманітних факторів, що впливають на стан свідомості. Духовна сфера представлена багатогранними підсистемами такі як релігія, наука, культура, освіта та інші. Релігія – це найважливіше добро в житті людини. Релігія – це зв'язок людини з Богом. Наука – це упорядкована система знань про навколишню дійсність. Релігія і наука не заперечують одна одну, а взаємно доповнюють [1]. Прикладом даної взаємодії є життя та діяльність святителя Луки (Валентин Феліксівич Войно-Ясенецький).

Святитель Лука (Валентин Феліксівич Войно-Ясенецький) народився 27 квітня 1877 року в родині аптекаря. З раннього віку займався малюванням, але згодом вирішив, що він зобов'язаний займатися тільки тим, що корисно для людей і вибрав медицину. У 1898 році вступив до Київського університету на медичний факультет. У своїй автобіографії він писав: «Моя любовь к форме и тонкое понимание ее вылилось в любовь к анатомии, в художественно-анатомическую препаровку, а затем и в увлечение техникой хирургических операций на трупах. Уже на II курсе мои товарищи единогласно решили, что я буду профессором анатомии, и оказались правы, хотя я и протестовал против их предсказаний» [3]. Збігом обставин після закінчення університету Російська імперія вступила у війну з Японією та відправившись на Далекий Схід Войно-Ясенецький почав практичну діяльність хірурга, де і познайомився зі своєю майбутньою дружиною. Повернувшись до Москви він працював в клініці П.І. Дьяконова. У 1915 році Валентин Войно-Ясенецький випускає монографію «Місцева анестезія».

Життя підготувало йому тяжкі випробування - одним із яких була втрата його дружини, яка хворіла на туберкульоз легень. Пережити це горе допомогла йому релігія. З того самого часу Валентин Феліксівич прийняв священницький сан та згодом поєднував священство з діяльністю вченого та хірурга. У 1923 році священник Валентин приймає архієрейський сан. У 1934 році була опублікована наукова праця, «Нариси гнійної хірургії».

У 1942 році Єпископ Лука був зведений в сан Архієпископа. За наполегливу працю та роботу «Пізнні резекції інфікованих вогнепальних поранень суглобів» отримав Сталінську премію. Люди знаючи про здібності Владимира передбачати майбутнє та ставити достовірні діагнози вірили в зцілення від своїх недуг одним дотиком до його облачення. Не випадково він говорив: «Главное в жизни – всегда делать добро людям, если не можешь делать для людей добро большое, постарайся совершить хотя бы малое» [3].

В День Всіх Святих 11 червня 1961 року пішов з життя Архієпископ Лука. Але навіть після його смерті хворі зцілюються за допомогою молитв на його могилі. У 2000 році був зарахований до сонму новомучеників і сповідників.

Література:

1. Огірко О. Релігія і наука: співпраця чи протистояння // Наук. вісн. Чернівецького ун-ту. Сер. Філософія. – 2005. – Вип. 242-243. – Чернівці. – С. 160.
2. Климишин І. А. Вчені знаходять Бога. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. – 132 с.
3. Войно-Ясенецький В. Ф. (Архієпископ Лука). Я полюбил страдание... Автобиография. М.: Издательство «Сестричества во имя святителя Игнатия Ставропольского», 2008. 193 с.

Секція II. МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Утюж І. Г., Спиця Н. В., Мерелішвілі М.О.,
Запорізький державний медичний університет,
marianegre2016@gmail.com

РЕЛІГІЯ І МЕДИЦИНА – СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДИСКУРСУ

На початку XX ст. християнський мислитель Г.П. Федотов писав: «Лише на тлі природи і на тлі гріха, що утворюють загальну тканину соціального життя, виступає цілком значення подвигу святості і значення того молекулярного процесу освячення і християнізації світу, який є справою Церкви в століттях» [1]. Чи є «справою Церкви» в XXI столітті медицина і все, що відбувається з хворим і стражденим?

Соціальні смисли історії та філософії свідчать, що медицина ніколи не була чужорідним тілом для християнської культури. У Новому Завіті ми не зустрінемо засудження застосування медичних засобів [2]. Більш того, професія лікаря освячена Священним Преданням – один з учнів Христа, Апостол Лука, був лікарем. Лікування – одна з професій перших християн, святих братів Косми і Дем'яна, мученика Пантелеймона. Історія Церкви сповнена прикладами, коли священники і навіть єпископи займалися лікуванням тілесних недугів. І якщо тілесні хвороби – це наслідок гріха, то чи не в ім'я їх лікування приходить у світ і Сам Спаситель: «Лікаря не потребують здорові, а слабкі! ... Бо Я не прийшов кликати праведних, але грішників до покаяння» (Мф. 9, 12-13). «Уздоровлюйте хворих...», – навчає Христос своїх учнів (Лк. 10, 9) [3].

Сьогодні стає зрозумілим, наскільки довільним і спрощеним є «войовниче» протиставлення науки і віри, медицини та релігії. Про це свідчить і історія: виявляється, що «нові» медичні технології не такі вже й нові. Багато з них «зароджувалися» в надрах християнської культури. Відомо, що у витоків генетики був австрійський чернець Грегор Мендель. Трансплантація згадується ще в III ст. н.е. «... коли святі Косма і Дем'ян зробили чудо заміни ураженої гангrenoю ноги їхнього паламаря ногою чоловіка, який помер незадовго до цього» [4]. Наш співвітчизник В.Ф. Войно-Ясенецький (свт. Лука) «... одним із перших в історії медицини здійснив пересадку органів тварини людині (1924 р.)...» [5]. Все це говорить про те, що небезпечні не самі по собі біомедичні технології, а небезпечним є забуття і небережності чистоти того морального сенсу, яким вони були визначені для існування.

Саме ця приналежність духовного і тілесного лікування християнської культури з особливою гостротою ставить питання про нові методи медичного впливу, які не тільки відрізняються від тих, що застосовувалися за біблійних часів, а й від тих, які застосовувалися в медицині аж до другої половини XX століття. Якщо християнська церква в цілому позитивно ставиться до трансплантації, то, наприклад, екстракорпоральне запліднення або ж